

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор
на шість місяців 10 кор
на чверть року 5 кор
на місяць 1.70 кор

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свята о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Дюбровського (Хорунжий). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані віляні від порта. — Оголошеня авіачайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Недісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Москвофільство в Галичині і в Австро-Угорщині.

(Дальше).

Нема сумніву, що Як. Головацкий впливав на членів консисторії, яка рішила по волі Гушалевича, а Заячківский не діждав ся по конєць свого житя уряду декана. Цілою його виною була національна свідомість, якій він не зневірив ся до глибокої старости, перетривавши всякі невзгоди і терор. Заячківский був чоловіком сильної волі і характеру.

Лекше було зломити Устияновича і Могильницького. Про рішучі виступи їх обох в справі народної мови против обєднинєня, ми вже мали нагоду подрібно розказати.¹⁾ За се стрінули їх обох переслідованя і нам зрозуміло, чому Устиянович, кинувши «Зорю Галицку» в р. 1852 крив ся під анонімами у «Вістнику» і чому він в р. 1855 просив «Зорю Галицку», щоби не підписувала поезий його іменем. Члени «Погодинської колонії» постарали ся о се в консисторії, що Устияновича поминано при обсадах парохій, а що в него була численна родина і недоставало сильної волі, тому почав він шукати в р. 1859 своєю статією за латинською азбукою помочи у польської шляхти. Саме тоді старав ся він о парохію Розділ і в сій цілі поїхав до Відня, до графа Агенора Голуховського і Лянцкоронського. У Відни стрінув ся Устиянович з Іваном Головацким, який писав опісля до брата Якова, що Устиянович Розділ дістане на певно, коли лише консисторія возьме його в терно, причім додав отсі знаменні слова: «Смотря на его

численное семейство, надо бы желать, чтоб Святоюрцы помиловали и приняли его въ пропозицію.»²⁾ Та, відай, і сим разом «Святоюрцы не помиловали», бо Устиянович Роздолу не дістав. Здаєсь, що се остаточно склонило Устияновича до переходу між сторонників Якова Головацкого. В р. 1861 напечатав він відому вже нам статію в «Слові», в якій між иншими сам про себе написав, що й він з давна, з початку, цілком несвідомо, йшов не до Київа а до московської Калуги.³⁾ Статія Устияновича робила своєю вітвертостію таке мерзке вражєня, що не подобала ся навіть членови «Погодинской колонії», Гушалевичу, який пишав про неї до Якова Головацкого: «Мнѣ Устияновича статія въ нѣкоторыхъ уступахъ не понравилась Намъ не надо свою слабую сторону высказывать такъ, какъ онъ — намъ нужно ободренія сильнаго. Мы знаемъ всѣ, какъ сидимъ — почто еще Ляхамъ и прочимъ подавать мамеріялъ къ статіямъ противо намъ. Кромѣ того Устияновичъ хотѣлбы, чтобы за каждый стихокъ русской сыпались Червонцы — пусть пишутъ и по лаячки и по французки стишки, то не двинутся червонцы въ его и въ ничьѣй карманъ. Устияновичъ желалъ бы имѣть и зрѣть Русь лучшую всѣхъ краєвъ — хорошо! кобы средства, у насъ ихъ нѣтъ.»⁴⁾ В таборі обєднителним перебув вже Устиянович по конєць свого житя.

Менше, чим про Устияновича, можемо сказати про Могильницького. Замітне лише се, що в р. 1865 друкує він другу часть своєї поеми п. з. «Скитъ Манявскій» якою

однак не вдоволив вже нікого, ані під оглядом мови, ані під оглядом форми. Мова його неприродна, виказує вже домішку великоруских слів, а сам стихотвір визначує ся браком поезії.⁵⁾ Відносини його до львівської консисторії, а спеціально до митр. Литвиновича були все напружені. Прибитий нуждою і родиною, забажав він в р. 1866 перейти до Росії і там прийняти православіє. В Росії не прийнято його лише через наліг до чарки.⁶⁾

Впливи Як. Головацкого і його товаришів у львівській консисторії були взагалі дуже значні. Місця катехитів по гімназиях обсаджувано лише сторонниками Головацкого. Крім Гушалевича був катихитом гімназії пізнійший православний єпископ Маркил Попель, а побіч них другий емігрант до Росії і православний протоєрей, Лука Цибик, не числячи инших, менше звісних людей, як, прим. Ясеницкий в Самборі. Надзір над виданєм учебників релігії перейняв був з рамени консисторії Мих. Малиновский і під його апробатою виходили підручники Попеля та Цибика, писані в страшній, макаронічній мові. Ними та агітацією самих катехитів ширено між молодіжкою погорду до народної мови і пропаговано обєднинєня.⁷⁾ Не без впливу

¹⁾ Порівнай впрочім Огоновскій «Исторія литературы руской» ч. II (1) стр. 287.

²⁾ Гляди кореспонденцію Лебединцева, поміщену в «Кіевской Старинѣ» за рік 1898, Апрель стр. 75—6. Порівнай також мою розвідку п. з. «Z za kulisów schizmatyckiej propagandy» Kraków 1899, стр. 31—4.

³⁾ Порівнай нашої передмови стр. СІІ—СV. Значний вплив на виданє підручників для рускої мови мала також консисторія і Як. Головацкий гляди ч. 275, 250, 261, 326) а побіч них Шашкевич, про якого впрочім несправедливо писав Ів. Головацкий, що він wraz з Ковальским взяли на себе монополь видавництва учебників (Гляди лист ч. 21).

⁴⁾ Гляди нашої передмови стр. LXI—III, CXVII—VIII.

⁵⁾ Гляди лист ч. 356. Про його прикраси за деканом Фортуюно гляди лист ч. 352.

⁶⁾ «Слово» за рік 1861 ч. 4—7. Порівнай нашої передмови стр. XIV—XV і Огоновскій: «Исторія литературы руской» ч. II [2] стр. 409.

⁷⁾ Гляди лист ч. 375.

М. Старицький.

М а з е п а.

(З Байрона).

(Дальше).

XI.

«Гей, коня!» — гукнув він — і басує вже кінь,
Вихтовець степу вільного батька,
І здавалось, вогонь біг по жилах його,
Або прудкість химерної гадки.
Полсхлилий, жажний, як той олень лісний,
Тільки преднесь піймав ся на полі,
Ще й не знав острогів він — своїх ворогів —
Ні заліз, ні гіркої неволі.
Весь у піні; в очах рудяних грає жах —
Він на волю линути пильнує!
Але марно реве, і на диби встає
І в скаженім бездужжі басує.
Привили наймити, мої люті кати,
До мене сю пустелі дитину
Й привязали мене, й прикрутили мене
На коня того дужого слину,
Та й пустили коня... і поніс навманя
Мене кінь по лісах, по долинах,
Наче буря сама, що дерева лама,
Наче регіт бурхливий ревини».

XII.

«Летимо. Я зомлів — ледве дух перевів...
А куди? де кінець тії руми? —
Я не міг спогадать. — Ледве-ледве сьвітять
Починало з навкружної стуми.
Далі й далі усе... буйний вітер н.се
До нас гомін остатній луною;
Але з тих голосів я прочув ворогів
Тільки поглум дихав наді мною,
Та пекельний посьміх. — Мені хтілось до їх
Повернути свій вид хоч помалу,
І заклясти катів: так незтримний той гнів
І скаженість мене обуяла.
Я сїпнув аркани, що мене до спини
Прикрутили кати мої рачій,
Трохи вид свій підняв і таки переслав
Ім закляття злєраде в одтачу.
Але кінь мій летів, землю рвав, тупотів
І глушав мою марную гук!
Правда, в добу другу не зоставсь я в боргу
І одтячив їм з чохом за муку!
Там де замок білів — вже не видко мурів,
Ні мостів, ні високої брами!
Де оздоби срібні, де покої пишні,
Що ревіли колись бєвкитами?
І сліди поросли; там де ниви цьвіли —
Там тепер не спіткаєш билини,

Тільки зілля густе де-не-де ще росте
Між каміня старої руїні
Нікому із людей і на мисль не спаде,
Що стояли тут міцні башти,
Сам би й грап не пізнав; але я дивовав
На химерній поломя жарті:
Розчахались мури од землі до гори,
Іх поломє голодне лизало,
На покрівлях свинець ростопляв ся в кінець
Та шкварчав, як на черепі сало,
І огневим дощем розсипав ся вінцем...
Таки помсти смачне скоштували!
А в той час, як вони на мене до спини
До коневої міцно вязали,
Сміючись нестямне, як пустили мене
На загиб і на смерть — сьвіт за очі, —
Чи могли спогадать, що прийду привітатъ
Я їх знов серед глупої ночі!
Та прийду не один, а з своїх Україн
Приведу кільки тисяч у гості,
І за жарту шкульну я їм бенкет вчиню —
Напою трунком лютої помсти
Поглумились лихі наді мною Ляхи
Й нетривали істовне запляти;
Але вийшла черга і мині — ворогам
Моїм сьвято рудяне завдати.
Час на наше життє все кладе забуттє,
Але зло не піде таки всує —

консistorії⁸⁾ надавано місця учителів рускої мови по гімназіях рівнож сторонникам об'єднання, Меруновичеві в Тернополі, Герасимовичеві в Самборі, Дідицькому в Перимишли, Якову Головацькому в домініканській гімназії у Львові (в літах 1849—56.). Про посаду учителя рускої мови в гімназіях мрів навіть та робив заходи через Як. Головацького такий безхарактерний «вертопрах», як Северин Шехович.⁹⁾ Колиж в роках 1860-их повів між академічною молодіжкою інший вітер, а на учителів рускої мови назначувано укінчених богословів, свідомих під національним оглядом, Головацький приймав на них мерзкі доноси.

(Дальше буде).

До ситуації на Угорщині.

Проводирі угорської опозиції вже чинні ново, перервавши свій феєричний відпочинок. Гр. Юлій Андраші оголошує в Budapesti Hirlap статтю, в якій виказує, що угорський сейм має безумовно поставити теперішнє правительство в стан обжалування, бо оно безправно розпоряджає доходами краю, приймає гроші, до яких побору не має права і робить видатки, до яких не є уповноважене. Також Кошут, приймаючи депутацию соціально християнського стороництва, висказався що по правительственному проекту розширення виборчого права. Кошут зазначив з натиском, що коаліція бажає заведення далеко сягаючих суспільних реформ в інтересі робітничої класи і стоїть за загальним правом голосування, однак з тим застереженням, щоби в жаден спосіб через него не став скомпромітований мадярсько національний характер угорської держави, бо она мусить остати мадярською, а не славянською, румунською, ані німецькою. Депутация прийняла заяву Кошута з вдовolenням до відомости. Кошут повернув в суботу знов до Карльсбаду.

З другої сторони тучеві хмари збирають ся над угорською коаліцією. Президент-міністер Гр. Феврвари, який нині вернув з Карльсбаду до Будапешту, поступивши до Відня задля конференції з Гр. Голуховским, видав дуже острій рескрипт до комітату в Ноградї. Сей комітат ухвалив іменню, що з огляду на те, що правительство само безпосередно доручає покликуючі карти резервістам, комітат осуджує таке поступоване як безправне і поручає своїм урядникам, щоби покликаних в кождім випадку поучили, що они не мають обовязку слухати таких безправних покликань. Отже Гр. Феврвари, покликуючи ся на дотичні §§, виказує, що візване резервістів є чисто військовою справою, входячою

в круг діляння міністра гонведів, тож і ухвала комітату є противзаконна, що дальше діяльність урядників по мысли ухвали комітату була би не лише каригідним уводженням до непослуху супроти військових властей, але прямим підбурюванням, що яко злочин підпадає тяжкій карі.

Також і міністер внутрішних справ Крістофі наміряє виступити енергічно против тих урядників, що опираючи ся на ухвалах муніципіїв, відказують послушенства правительству. Деякі урядники опирали ся платити податок, який відтягає ся їм з пенсії. На то відповів міністер Крістофі дотепно, що коли они уважають відтягане податку безправним, то так само мусять уважаати і виплачуване пенсії безправним зі сторони того правительства, якого они не признають, отже нехай зречуть ся пенсії, а тоді вже і відтягане не буде мати місця. Кільканайцять старших урядників міністер вже заступував, а заповідає тепер консеквентне поступоване після права. Угорська коаліція розвиває діяльність в цілі зібрання средств задля відшкодованя потерпілих урядників. Президент палати Юст зложив на сю ціль 20.000 К, інші діячі і магнати зложили також більні суми, однак ся складка на довшу мету і на більші розміри суспензії очевидно не вистарчить.

Однак найнебезпечнішим громом, якого боїть ся коаліція, є право загального голосування, яке хоче завести міністер Крістофі. Міністер не криє ся з тим зовсім і потвердив дотичні поголоски перед співробітником дневника „Мадяр Шо“, що думає в тій цілі оперти ся на стороництві націоналістів, а надїє ся також на співучасть партії незалежности.

З головою клубу націоналістів, др. Мігалі-м, мав розмову на сю тему кореспондент „Deutsches Volksblatt у“. Др. Мігалі є Румун і яко такий увійшов до угорського сейму, однак тішать ся довірем так Словаків, як і Сербів і тому вибрано его головою спільного клубу. Перед розшитою чим кореспондентом висказав ся, що Мадярам не треба угорської команди до мадяризованя, бо при гонведах прецінь мають єї, а успіхи для мадяризації з того жадні. Они хотять мати власне військо задля остаточного розділу держави і утвореня самостійної, угорської корони. Немадярські народности стоять сильно при спільности держави і єдиности одноцільної, німецької армії. Гадка міністра Крістофі-ого є дуже щаслива. До тепер ніхто не жадав помочи націоналістів в теперішнім угорським переселеню. Тому і занимали націоналісти строго неутральне становище. Колиб ініціатор права загального голосування відкликав ся до них, то они цілою енергією підперли би его змаганя, вірячи, що тим причинили би ся до спокою корони і краю та що на тій дорозі можуть надїяти ся ліпших часів для своїх земляків.

⁸⁾ Порівнай листи ч. 228 і 257.

⁹⁾ Гляди листи ч. 151, 152, 257.

Стежить кара його: не втичеш від того,
Котрий помсти в своїм серці пестує».

XIII.

Летимо далі все... мене кінь мій несе,
Мов на крилах литючої бори;
В своїм льоті прудкім ми минаєм людські
І оселі, і хати і двори.
Так летять тільки змії огневий, і обрій
Весь горить, його вкритий скалками,
Або часом загра неба північний край
І кидас поломя стягами.
Ні містечок, ні сел, ані жадних осель
На шляху перед нами пустеля,
Вартовий темний ліс по краях тільки ріс,
Де схилила ся небова стеля;
Де-не-де по горах маячили в очах
Башт високих блїдаї малюнки,
Що колись в инший час вартували тут нас
От нажаклих татарських стосунків.
Більш слїдів н'яких я не бачив людських:
Тут турецькі за рік були стяги
І здавалось, земля іде в плямах буда
Рудяних, де проминули спаги.
Склін високих небес був закутаний весь
В сірі хмари, в тихим стогнанем
Мене вітер вітав; як тоді я бажав
Йому в дяку послати зітханне;

Але кінь мій летів притяженне; без слів
Мій язик закацюблий хилив ся;
Ні зітхнуть, ні благать, ані голос подати
Не здолів я; холодний точив ся
Крижайї піт по мій; його краплі бубні
Покропляли коня мого спину;
Він хропів ище гірш і навдалю прудчіш
В полохяній скаженісті линув.
Марне часом гадав я, що кінь мій тишав,
Що з натуги він швидко пристане.
Ой-ба! що за вага для мого ворога
Було тіло мое та аркани?!
Кожний жучий порух моїх ніг, моїх рук,
Котрі хтів я простяти хоч трохи,
Підкидав ще вогню запальному коню
Й визв'їряв його, наче остроги.
Гласом спитувавсь я втихомиряти коня;
Хоч слабкий голос був мій, нездужний;
Але огир тримтів, ніб од тих батогів;
З кожним словом моїм він сутужне
Борсавсь в шую й в десну, мов трубу голосну
Десь зачув на мов безголове...
Той час пути мої були всенькі в крєві,
І пекло мене згаги поломя.

(Дальше буде).

Сором!

Соромом треба назвати сей завід, який вчинив цар і двірська камаритя в Петербурзі не то цілій Росії, але і цілому світови. Бо вігде в цивілізованім світі нема таких відносин, як в Росії і всі дивлять ся з зачудованем і відразою на ті послїдні судороги абсолютизму. На вчєра було заповіджене оголошене конституції і знов — відрочено его на короткий немот то, однак неозначений час. Як телеграма доносить, вчєра зібрала ся товпа робітників перед редакцією «Правительственнаво Вєстніка», ждучи на появу дневника, в яким надїяли ся найти оголошене конституції. Коли не нашли нічого такого, подерли естентаційно число газети, і піднесли оклики «долой самодержавє!» Полїцію зараз сильно сконсигновано, однак она тільки приглядала ся супокійно демонстрації, в виду чого демонстранти по якимсь часі розійшли ся спокійно домів.

Факт здержаня оголошеня конституції, хотїя на радї міністрів всі віддали за тим свої голоси, крім Побєдоносєва і его двох-трех безусловних поклонників, — є доказом, що воєнна партия піднесла знов голову на царськїм дворі, а заразом доказом великої нерішучости, коли вже неспосібности в панованю царя Николая П. Кажуть, що послїдна телеграма ген. Левєвича вплинула головню на відрочєне удїлення конституції, бо ген. Левєвич зумів пересвідчити царя, що его війська вже готові до офєнзиви, яку заповів ген. Левєвич і що они без сумніву віднесуть побїду над Япанцями.

Коли се дійсно так, то першу похибку зробив ген. Левєвич, що свою офєнзиву «заповідає» — бо се значно ослаблює значінє его стратегічних манєврв, відкриваючи їх значінє і ціль перед неприятеlem. А другу похибку робить цар, що на сю вістку — не дає конституції. І овшїм, наданє конституції в такїй хвилі може би вяло нового духа в російські війська, а так они по старому будуть „хоробро подавати ся взад“.

Російські міродатні круги, надїючись все таки на побїду російської армії, не здають собі з того справу, яка се є величезна різниця між здобуванням, а уступанем. Япанці доконали величезне діло чотироразового погрому уставлєних на оборонних позиціях, на виміренім терені, забезпеченім дротами, вовчими долами, мінами і т. д. російської армії, а крім того з надлюдськими висилєнями здобули Порт Артур. Росіяниж пробували тільки один раз перейти до офєнзиви після памятного манїфєсту Куропаткина, і зі стратою 40 тисяч людей мусїли зараз таки завернути від янтайських гір. При нинїшних укріплєнях і оружю потреба до офєнзиви в половину більшої чисельної переваги, передовсім знаменитої артилерії, вивідуючої служби, притомних полководців, смілого і жертвуючого собою воєнка — а того всього Росіяни не мають.

Однак сам факт, що цар до послїдної хвилі задроз здержує оголошене конституції і аж по цілковитім розгромі своєї армії буде склонний дати єї, соромом вкриває ся захланність авторитаризму. Народи російської імперії мусять прийти до пересвідченя, що в нїй нема їм нішого доступу до свободи і людських прав, як через розгром офіціальної Росії, хотїби з найтяжшими жертвами суспільности і в тім напрямі буде вести ся дальше пропаганда між армією і суспільностию.

Мірові переговори.

Російська відповідь на япанські услїва написала з Петербурга в суботу рано. Зараз закомуніковано єї япанським делегатам. Мотиви против заплаати відшкодованя відступленя територій опирають ся на тім, що на Росію не паде відповідальність за війну, та що она тепер вже приготована на дальше ведєне війни. Росія не чує себе побідженою і не просить о мир, як побитий край, але приступав до переговорів тільки тому, що змагає до мира в загальнім інтересі людскости. Коли мав бути заключений чесний мир, то Росія не може згодити ся ані на заплаченє відшкодованя, ані на відступленє територій.

Російські мотиви звучать більше менше ось як: Росія не є побідженою. Понесла невольжене, однак не є примушеною до прийняття мира під якими небудь умовами. Росія бажає мира тепер так само, як і бажала його передтим.

Що Росія ані не бажала війни, ані її не спровокувала, виходить вже з того, що ані під військовим, ані під адміністративним зглядом не була приготовлена до війни. Протів Росії можна би хиба справедливо піднести сей одинокий заміт, що дала нагоду, якої Японія шукала і на яку Японія від 10 літ приготувлювала ся, щоби з Росією розпочати війну. Відвічальність за війну спадає на Японію, а не на Росію.

З Петербурга доносять, що на царськім дворі панує дуже песимістичний настрій що до успіху мирових переговорів. На фамілійній нараді, яка відбула ся над японськими умовами вел. князі Володимир і Николай мали в різкий спосіб заявити ся за сейчасовим перерванем переговорів. Також з Портсмуту доносить бюро Райтера, що серед делегатів обох сторін панує песиміз що до вислідів їх переговорів. Віте мав висказати ся напевно, що згода є неможлива. Японці постараять ся так само дати скору відповідь на російську ноту, а зачувати навіть, що на ній розібють ся дальші переговори. Репортери вже знають навіть, що на сю хвилю тільки чекає Ояма, щоби рушити до атак, а Echo de Paris доносить зовсім поважно з добре поінформованого жерела, що тоді також японська флота виступить в офензиву і виліне на Балтійське море, щоби бомбардувати російські надморські кріпости і пристани, а навіть саму столицю Петербурга.

НОВИНИ.

— **Календар.** Ві второк: руско-кат.: Пер. м. св. Стеф.; римо-кат.: *Успене Пр. Богор.* — В середу: руско-кат.: Ісаакія, Дальматія; римо-кат.: Роха.

— **Пожарний „Соніт“** в Кукізові, львівського повіта, засновано на статуті львівського „Сокола“. Ц. к. намісництво вже затвердило статут.

— **З дирекції залізниць.** Подає ся до прилюдної відомости, що в урядовій „Газеті Львівській“ розписано конкурсе на посаду лікаря залізничного в Загір'ю з речинцем вношеня подань до 25. серпня 1905. — Там же в числі з дня 13. серпня с. р. оголошує ц. к. Дирекція залізниць держ. у Львові розписане достави олію рішакowego до освітлення і смарованя. — Реченець до вношеня оферти кінчить ся дня 31. серпня с. р. о годині 12. внолудня. Близші услія і офертіві аркуші можна одержати в згаданій ц. к. Дирекції.

— **Дирекція приватної жонської семінарії учительської з руским язиком викладовим у Львові (ул. Сикстуска 47., I поверх)** подає до відомости: З шкільним роком 1905/6 буде отворена III класа семінарії. Вписи учениць на рік шкільний 1905/6 відбудуть ся дня 31. серпня і 1. і 2. вересня в годинах від 10 до 1 рано. До вписів можна зголошувати ся в Дирекції устно або письменно, причім треба:

- 1) зложити 4 К вписового;
- 2) виповнити точно дві вписові карти, а хто вперше записує ся, має також предложити: а) метрику уродження; б) свідомство шкільне з послідного півроку; в) свідомство здоровля виставлене прав. лікарем на урядовім бланкеті; г) декларацію родичів, зглядно опікунів, що олату шкільну платити будуть правильно, що місяця з гори.

Услівем прийнята до I класи, побіч вимаганого підготовленя є також укінчений з початком вересня 16. рік життя.

Вступний іспит до I класи обіймає слідуєчі предмети: релігію, руский язик, польский язик, німецкий язик, географію і історію, природну історію, фізику, рахунки і геометрію. З язиків руского, польского, німецкого і з рахунків відбуває ся іспит устний і письменний, з прочих предметів тільки устний.

Вимоги з поодиноких предметів є слідуєчі: 1) З науки релігії: матерьял з підручника „Більший християнсько-католицкий катехізм для шкіл народних, з учебника І. Дегарба, переложив і для гр. кат. обряду приладив А. Торонський“. Головні річи з історії біблійної (коротка іст. бібл. старого і нового завіту для шкіл народних А. Торонського) з літургії і історії церкви.

2) З руского і польского язика: плавне і поправне читане і оповідане прочитаного. Вправне і плавне володінне обома язиками в мові як і в письмі. Знане граматики рускої і польской

в обсягу підручників а) „Методична граматика рускої мови для IV. класи шкіл 5 і 6 класових, уложена В. Коцовским і І. Огоновским. Друге поправне видане, у Львові 1904.“; б) Правила „рускої правописи“ Львів 1904. Накладом ц. к. Видавництва книжок шкільних. в) „Zwizła gramatyka języka polskiego na klasę IV. szkół ludowych, ułożona przez Franciszka Konarskiego“.

4) З німецкого язика: плавне і поправне читане і оповідане прочитаного устну, вибраного з читанок для шкіл віділових. З граматики знане правильних і неправильних форм в відмінках іменників, прикметників заіменників і дієслів; розбір речень. Яко підготовлене до тих вимогів при іспиті вимагає ся знаня німецкої читанки, приписаної для кл. III, IV і V. школи віділової: „German, Deutsches Lehrbuch für Mädchen-Bürgerschulen“ і „Lang. af M. Deutsche Sprachlehre mit Übungsaufgaben“.

5) З історії і географії: знане гльоба, огляд всіх частин сьвіта і океанів читане мап. Знане географічних відносин рідного краю. Знане найважнійших фактів з історії рідного краю.

6) З фізики: поясненя звичайних явищ фізичних в природі; знане найважнійших приладів фізичних.

7) З природної історії: опас найважнійших звірят, рослин і мінералів рідного краю.

8) З рахунків і геометрії: вправність в чотирох головних діланях рахункових цілими числами і дробами, рахунок заклученя; вправне числене в памяти. Найважнійші відомости з науки о формах геометричних.

Крім того треба виказати вправу в каліграфії, в рисунках і в роботах ручних, предкладаючи взори чіткого і вправного письма, взори рисунків орнаменту геометричного і взори виконаних робіт ручних.

Надто пожаданій є добрий голос, музикальний слух і музичне підготовлене, що можна виказати вправним відсьованем якої знаної пісні.

Від вступного іспиту до I. класи можуть бути увільнені учениці, що скінчили V. класу школи віділової.

Іспити поправчі відбудуть ся дня 4. вересня о годині 8 рано.

Шкільний рік 1905/6 розвічне ся дня 5. вересня торжественним Богослуженем, на яке мають явити ся безусловно всі вписані учениці.

Кому потреба би докладнійших інформацій, нехай нашіше до Дирекції семінарії, Львів, ул. Сикстуска 47. I. поверх, і приложять 1 К марками почтовими та загадає цюслана „Звіту дирекції семінарії за шкільні роки 1904/5“, де знайде все, що в справах семінарії знати треба.

— **З Львовани коло Абазії** пишуть нам. Я перебуваю в Львовані коло Абазії. Прочитавши в руских часописах, що тут якась Сидонія Романчукова отворила „руский готель“, хотів я туди сировадити ся. Питаю знайомих Італійців, кажуть мені, що посесорка готелю „Central“ (Сидонія Романчукова) видає себе влюди за Поляку і у неї мешкають майже виключно Поляки. Але йду до готелю. Читаю навіше: „Villa Hotel Central — Pokoje do wynajęcia — Zimmer zu vermieten“. Се в цілій Львовані й Абазії перша польська навісь, введена Русинкою, котра не заманіфестувала навіть по глянці рівноправности своєї рідної мови щоби помістити бодай в долинні ті самі слова по руски. (Тут буває крім Русинів досить Сербів і Болгарів, котріб се прочитали й зрозуміли). З огляду на се я волю мешкати у Італійця. — Зі своєї сторони мусимо додати, що п. Сидонія Романчукова мала ще цивільну відвагу подати вістку до руских редакцій про отворенє свого „руского готелю“ в Львовані. Оцінку такого поведеня оставляємо читачам.

— **Також артисти.** Gazeta Kołomyjska доносить: Минулої суботи появили ся в нашім місті афіши, оповіщаючі, що „Товариство драматичних артистів людowego театру з Кракова під зарядом Станіслави Плевінської“ дасть дня 5. серпня в салі „Сокола“ тільки один гумористичний вечір. Програма була дуже займаюча, а розпродажно білетів заняли ся дві „артистки“, які ходили по канцеляриях урядників і по приватних домах і там випихали нумеровані білети. Вечір був дійсно дуже гумористичний, але тільки для тих якихсь пань. Бо всі ті, що закупили білети і прийшли до „Сокола“ на представлене — довідали ся від вольного, що там ніхто навіть салі не замовляв, отже що представленя ніякого не буде! — Ми переповіли сю „гумористичну“ пригуду тому, бо Поляки на провінції, запитувані, чому бойкотують наш народний театр, відповідають: а чому Русини не ходять на представленя польских драматичних труп? Справді, що се трупи, тільки не драматичні, а моральні...

— **Голосний процес Муррі-х** за убите гр. Бонмартіно покінчив ся минулого тижня. Судді присяглі признали винними всіх обжалюваних, признаючи деяким з них також лабдачу обставини. На підставі сего вердикту засуджені: Тулію Муррі, Нальді по 30 літ в'язниці, Рожа Боннетті 7 літ, др. Секі 10 літ і графиня Лінда, жінка убитого також 10 літ в'язниці. Всі засуджені носять кошта процесу.

— **До Русинів надвірнянського і сусідних пові-**

тів! Читальня „Просьвіти“ в Надвірній устроює в неділю дня 20. с. м. в салі ратушеві сьвяточні вечерниці в памяті 44. роковин смерті Тараса Шевченка з отсею програмою: 1) Шевченко Вербицкий: „Завіщанє“ сольо басове в супроводі двох хорів і фортеп. 2) Вступне слово виголосить проф. П. Рибчук з Станіслава. 3) Шевченко Січанський: „Лічу в неволі“ хор міш. хор муж. сольо тенор. в супр. фортеп. 4) Leybach „Faust“ Fant. op. 35. сольо фортеп. 5) Шевченко: „Сон“ деклямація. 6) Кониський-Нижанковський: „Люблю дивитись“ двоспів тен. і бар. в супр. фортеп. 7) Чайченко Січанський: „Дніпро реве“ хор міш. сольо бар. в супр. фортеп. 8) Пашкевич-Бобикевич: „Над Бугом“ сольо тенор. в супр. фортеп. 9) Шевченко: „Думи мої“ деклямація в супр. фортеп. 10) Федькович-Нижанковський: „Нова Січ“ хор муж. сольо тенор. і бар. в супр. фортеп. Початок о годині 8. вечером. Чистий дохід призначений на власний дім читальні, а ласкаві наддатки на ту ціль приймає виділ читальні з подякою. Обовязком всіх сьвідомих Русинів Надвірнянщини і сусідних повітів явити ся громадно на сих вечерниці; тим більше що уже кілька літ таких вечерниць в Надвірній не устроювано. З окрема же просимо втч. Духовенство і Вп. Учителів, щоби доохресних селян до прибутя на вечерниці заохотили. — *Виділ Читальні „Просьвіти“ в Надвірній*

— **Днівні вісти** В Любичі королівській, равського повіту, отвирає ся з днем 16. с. м. при тамошнім почтовім уряді телеграфічна стация з обмеженою денною службою. — Цісар затвердив вибір п. М. Міхальского на президента міста Львова. — Львівські різники порішили піднести ціну мяса о 12 сот. на кілю. — Др. Пайсерови професорови віденьского університету надав цісар шляхецтво. — Трамвай львів. до Кульпаркова не розвічне львів. магістрат будувати сего року, з причини, що консорція, гварантуюча за доходи з того шляху, не зложила еще умовленого, гваранційного капіталу. — В суботу покінчив ся курс дезінфекторів для вичученя способів запобіганя ширеню недуг в часі епідемії. В курсі взяло уділ 70 учасників зі всіх сторін Галичини і 120 жандармів. — В Долині нанали жиди-різники на ветеринаря, виконуючого контролю здоровля і чистоти в ятках і поранили его небезпечно. Тільки припадковій помочи завдячує, що втік з житем. — У Франції в департаменті Майс панував оноді страшний оркан, який нароби величезної шкоди; багато осіб пожило смерті.

Всячина.

— **Питє в літі.** Чи смерть з голоду чи зі спраги є боліснійша, го і точно ствердити на підставі людских помічень. Всеж таки більше є таких, котрі кажуть, що смерть зі спраги є далекі боліснійша. Роблено також досьвіди на звірятах і переконано ся, що пес, коли єму давати лиш пити, то буде два рази так довго жити, якби єму давати лиш суху поживу. Без води може пес жити около двайцять днів, без сухої поживи около 40 днів, розуміє ся, если робимо ті досьвіди на здоровій собаці. Чоловік, розуміє ся, выдержить далеко коротчай час чи без поживи, чи без питя. Тут можна замітити, що нераз чути про людей, котрі продукують ся тим, що довгий час не побирають жадної поживи, чи они також той час не шють, тяжко припустити. Що чоловік є дуже вражливий на спрагу, се дуже легко пояснити з той спосіб, що дві треті части тягару людского тіла складають ся з води, котра в наслідок сталого зуживаня ся, мусить бути щораз то новою заступлена. Велику часть потрібної води побирає чоловік вже в стравах, бо вже саме мясо або риба має в собі 70% води, сьвіжі овочі мають 70 до 80 проц. води, а сьвіжа ярина еще більше. М'ямо того відчуває чоловік спрагу, передовсім в літі, коли утрата води через збільшену діяльність шкіри (піт), змагає ся. До течей, які подає природа, чоловік додає ріжних примішок, і через те робить їх смачними і пригожими до питя. Вино, пиво, овочевий сок прираджує чоловік в сей спосіб, що можна випити денно вина, прямиром три чверти літри, а інших навітків далеко більше, в міру того, чим менше мають в собі алькоголю. Пахучі навітки є подражняючі і улекшують травленє. Їх побирають люди звичайно в теплім стані. Менше більше мусить чоловік випити денно (води, чи молока, чи вина, чи пива) одну до двітора літри, розуміє ся, крім тої води, яку вже побирає з поживою. Чи навітку ті побирати належить в стані теплім, чи зимнім, чи підчас їдженя, чи після, на се питанє годі певно відповісти. Учені люди застановляють ся над тим вже від найдавніших часів, і доси не дійшли до жадного заклученя. Одні поручають пити зимні холодні навітки, другі кажуть, що се є дуже шкідливе. В тім згляді треба бути дуже обережним, бо те, що одному чоловікови є помічне, другому дуже легко може зашкодити. Чоловік — як то кажуть — мусить добре знати свою натуру. Є однак деякі закони, котрих люди повинні придержувати ся, если хочуть бути здоровими. Для здорового чоловіка є се зовсім рівнодушне, чи він побирає навіткок підчас чи

після їдженя. Однак ті люди котрі тяжко травлять і терплять на роздуте жолудка, повинні конечно вистерігати ся пити підчас їдженя. До сего досить легко при добрій волі можна привичаїти ся. Що до того, які побирати наїтки, холодні чи теплі, треба зазначити, що холодні наїтки загально є шкідливі з тої причини, що остуджують жолудок і утрудняють травленє. Однак кожний скаже, що в горячу літну пору неможливо обїйти ся без холодного наїтку. Се є правда, і тому треба уважати, щоби їх поволи побирати і не надмірно. Для чоловіка зігрітого з умученя холодний наїток є прямо убийчий. Бували многі случаи, де робітник, в літі, зігрітий роботою, напив ся холодної води і на місці погиб. Треба перше відпочати, охолодити ся, а доперва тоді наїти ся холодної води. Найліпше гасить сразу солодке молоко і чай.

Телеграми

з дня 14. серпня.

Будапешт. Бр. Фасрварі, приїхавши з Відня, скликав зараз на 11 год. перед полуднем габінетову нараду, яка з перервою на обід тривала до год. 11. вечером.

Будапешт. Вчєра урядили соціялісти віче в справі загального права голосованя при участі 40.000 осіб. Бєсїдники осуджували остро коалїцію, яка не додержує обїтниць в сїй справі і підносили, що угорська команда не може уцєслївити краю.

Християнія. До півночи були звїсні вислїди в 176 виборчих округах. За зірванєм Унії зі Швецією віддано 95.935 голосів, против лишє 36 голосів.

Християнія. В голосованю віддано загально 336.921 голосів, «так» а 122 «ні».

Царгород. Після офіційного стану слїдства Рїпе і інші Вірмени з Кавказу були виконавцями замаху і мали за помічників анархїстів. Не доказано, щоби також Болгари брали удїл в замаху.

Франкфурт. До Frankfurt Ztg. доносять з Буенос Айрес, що там арештовано іспанського анархїста в хвилі, як хотїв стрїлити до президента.

Петербург. Цар відвідав онюгди воєнний табор під Царским Сєлом. Про виїзд до Москви не чувати нічого.

Петербург. Про японські услїва висказано ся в міністерстві, що коли они були тільки пробою зі сторони Японцїв, що дають ся осягнути, то на їх підставі будуть можливі дальші переговори, колиж они мали становити японське ультиматум, то мирова конференція розїбе ся вже в поведїлок.

В музичній бібліотечї п. з.

„Торбан“

вийшли уже слїдуючі твори:

ч.	Автор	Заголовок твору	Цїна К е
—	Ярославенко	1-ий Народний марш на форт	1 —
1.	Ярославенко	Любощі, вальс на фортепїан	1 50
2.	Ярославенко	Сьпїванк для шк. нар. Ч. I.	— 50
3.	Лопатинський	Не жартуй, мазурка на форт.	— 70

Видає і виславє:

УКРАЇНЬСЬКА НАКЛАДНЯ

Львів, Броньська 8.

Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченки

у Львові (ул. Театральна ч. 1) повідомляє, що має на складї отсїзновини: II том „Історії України-Руси“ Грушівського, II вид. брош. 7-50 К, опр. в полотно 8-90 К, опр. в півшкірок 10 К, Лепкого „В горах“ гарно оправні по 2 К, „За красою“, альмавах в честь Кобилянської, брош. 3 К, опр. 4 К. — При замовленю оправлєних книжок просимо подавати, якої краски має бути оправа

Кашель!

Хто на него терпить, най уживає ви-пробованих усмиряючих і смачних

Kaiser's Brust-Camarellen

2740 нотар. потверджєних свїдоцтв стверджую певний успїх при кашлю, хрипцї, катарї і флегмі.

Пачка 20 і 40 сотиків. Правдиві лише з маркою охороною „Три сосїсє“. Склади: у Львові: С. Гай, аптека; Зігм. Рукер, аптека; Петро Миколай і Ска, дрогуєрия; Якоб Байвер, аптека; О. ф. Вінклер і Сян; Кароль Палевский, аптека; Ів. Шведєє; М. Лавовский аптека; Адольф Ашкенази, аптека під зол слоном; І. Шнес-горатинський, аптека; Антон Ербар; Едмунд Курвер, дрогуєрия; Лев Калїєр, аптека в Брєдах; Іоахим Фрїдман, апт. в Миколаєві; Зігм. Ротенберг, аптека в Олєську; Герм. Енгелєндєр в Перемишлянах; Мартїн Собєль в Стрию; Д. Роїнгєр, апт. в Збєров; Морїц Бібрїнг, апт. в Ст. нїславовї; Стан. Бурєк, в Косєві; Юліян Новицкий, апт. в Печенїжинї; Е. Стєнцєль, апт. в Коломиї; Адольф Дуретєр, апт. в Бережанах; Зігм. Ля дєє, аптека в Вишнївчїну; Володїслав Нагалїк окр. апт. в Бережанах; Б. Фальє, дрогуєрия в Станїславовї; І. В. Лїнк, дрог. в Ярославї; Е. Гєллєр в Надвїрнї; С. В. Лїнгїнгєр в Самборї; Др. Юл. Францєс, апт. в Тернополї; Вілг. Ландєсберг, апт. в Брєдах; Здїслав Завалкєвич в Намїнцї; Г. М. Фїшер апт. в Станїславовї; Аптека під Білим Орлом В. Фїліпка в Н. Санчї; Лавр Цїмерман маг. фарм в Пїдволочисках; Ів. Гєшєдєє, апт. в Героднї; Ст. Фалїшевский, апт. в Балгородї.

Ярослав Лопатинський.

Русалка,

вальс на фортепїан.

— Цїна 2 К; голоса на оркєстру 3 К. —

Моя думо...

Слова І. Гаврилюка.

Пїсня про сопран або тєвор. — Цїна 1 К.

Набути можїт у всїх книгарнях; головний склад в Книгарнї товариства ім. Шевченка у Львовї ул. Театральна ч. 1.

Що року горять хлопські мїліони неасєнурованї!

„ДНІСТЕР“

Товариство взаїмних обезпечєнь у Львовї (Рїнок 10) одїноке руске Товариство асєкураційне обезпечає будинки, движимости, збіжє і пашу на случай пожежи. По пожарї виплачує „Дністер“ зараз відшкодованя; оїнку шкїд переводить разом з місцевими членами; через 12 лїт виплатив „Дністер“ відшкодовань в сумї 5 мїліонів, 340 тисяч корон.

ФОНДИ „ДНІСТРА“ виносять (з кїнцем р. 1904) суму 1,183,874 кор. і умїщенї суть в цїнних паперах.

В „ДНІСТРІ“ єсть обезпечєних бїльше як 300.000 будинків. На покритє хат черепом дістають члєни „Дністра“ позичку в Товариствї кредитовім „Дністер“.

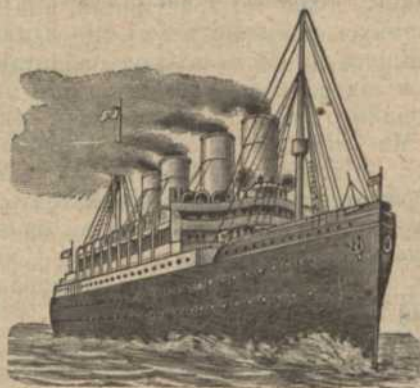
ПОЛІСИ „ДНІСТРА“ приймають ся при всїляких позичках в Банку кравєвїм, касах ощадности і касах сprotинських.

ЧИСТИЙ ЗИСК по скїнченїм роцї звертає ся члєнам; в лїтах 1901—1904 звернув „Дністер“ члєнам 284.857 кор.; (за лїта 1900 до 1902 по 8%, за 1903 р. 5% премїї)

АГЕНЦІЇ „ДНІСТРА“ находять ся у всїх мїстах і бїльших селах і треба подавати обезпечєнє через агєнта; господарї письменні повинні старати ся о агєнцїї „Дністра“ в таких сторуах, де інші агєнти „Дністра“ не роблять. Агєнти „Дністра“ заробили вже провїзїї 662.807 корон.

НА ЖИТЄ обезпечайче ся тїлько через „Дністер“ в Товариствї Крак.; свою провїзїю від сїх обезпечєнь дає „Дністер“ на рускі добродїїні цїли.

„Дністер“ припоручили Преосв. Епископскї Ординарїати.

Д о Америки і Канади

перевозить найдешевше і busїдко
ЛІНІЯ КУНАРДА

заступництво для Галичини

ЙОСИФ АЙЛЄ

у Львовї, улица Браєрївска ч. 6.